

Spending review - Belspo

Werkgroep: FOD BOSA, Belspo,
Federale Wetenschappelijke
Instellingen, de Inspectie van
Financiën, Regie der Gebouwen,
FOD Financiën en Belnet.

Executive Summary

De Ministerraad van 10 november 2021 heeft beslist een spending review uit te voeren voor de POD Wetenschapsbeleid, om enerzijds de efficiëntiewinsten in de organisatie van de ondersteunende diensten van de federale wetenschappelijke instellingen te onderzoeken en anderzijds de diensten van Fedwan te optimaliseren.

Er werd een gemengde werkgroep opgericht, met vertegenwoordigers van BOSA, Belspo, de Inspectie van Financiën, de federale wetenschappelijke instellingen, de Regie der Gebouwen en de FOD Financiën, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van die opdracht.

1. Organisatie van de ondersteunende diensten

De werkgroep heeft beslist om te focussen op de activiteiten van de klassieke ondersteunende diensten (HR, B&B en ICT). Enkele kleine stafdiensten werden in de analyse opgenomen. Die diensten hebben een vrij beperkte impact, maar lenen zich perfect voor een stroomlijning van hun beheer.

Om de situatie 'AS IS' in kaart te brengen, heeft de werkgroep een vragenlijst uitgewerkt die met een aantal diepgaandere gesprekken werd aangevuld. Aan de hand van open vragen werd de respondenten ook gevraagd om de activiteiten of processen aan te duiden waarvoor een samenwerking, een synergie of zelfs een centralisatie tussen de FWI's en/of de FWI's en Belspo noodzakelijk is of aangewezen.

De belangrijkste conclusies van die analyse zijn:

De POD Wetenschapsbeleid is in zijn geheel een middelgroot departement met ongeveer 2.500 medewerkers. Elk afzonderlijk betreft het echter kleine organisaties (van 150 tot 450 medewerkers) met eigen specifieke missies, opdrachten en corebusiness, en beheersautonomie, die in functie daarvan georganiseerd zijn.

Bijgevolg is er vandaag zo goed als geen structureel gecentraliseerd of gemeenschappelijk beheer van diensten (met uitzondering van het plateau van Ukkel). Ook de samenwerking tussen de FWI's in de onderzochte activiteiten is beperkt en vindt in voorkomend geval op ad hoc basis plaats.

Er is wel een structurele samenwerking tussen de instellingen en Belspo. De ondersteunende en faciliterende rol van Belspo naar de instellingen toe is verankerd in de opdrachten van Belspo, maar werd tot op heden niet uitgevoerd of geconcretiseerd in een duidelijk samenwerkingskader waarin de verantwoordelijkheden zijn vastgelegd.

De bestaande samenwerking of ondersteuning is voornamelijk gegroeid vanuit de praktijk. Hiertoe zet Belspo een deel van de eigen personeelsmiddelen rechtstreeks in voor de FWI's.

Het is duidelijk dat de FWI's elk afzonderlijk over onvoldoende capaciteit en middelen beschikken voor hun ondersteunende functies, waardoor bepaalde essentiële aspecten niet of niet doeltreffend kunnen worden uitgevoerd. De beperkte omvang van elke instelling en de druk op hun personeelsbudget kunnen een meer gespecialiseerde uitbouw van die diensten ook niet verantwoorden.

Het invoeren van een gecentraliseerd beheer of het centraliseren of bundelen van uitgaven bij Belspo is om de hierboven aangehaalde redenen op korte termijn niet mogelijk. Het is wel duidelijk dat er in de plaats van het huidige gefragmenteerde beheer een organisatiemodel van de ondersteunende diensten van Belspo en de FWI's moet komen, dat de silo-vorming doorbreekt en gebaseerd is op de doelmatigheid van de processen waardoor op die manier de inzet van de middelen (personeel) gerationaliseerd wordt.

Er wordt dan ook aanbevolen om op basis van een grondige opdracht- en procesanalyse de organisatie van de ondersteunende diensten binnen het departement in zijn geheel te herzien, rekening houdend met de beginselen 'synergie', 'subsidiariteit' en 'doeltreffendheid van de werkprocessen'. Die analyse zou kunnen worden uitgevoerd in het kader van de BPR-oefening die in het strategisch plan 2022-2024 van het departement is bepaald, en waarvan de kalender in de opeenvolgende operationele plannen vanaf 2023 zal worden gepreciseerd.

Naast deze algemene aanbeveling werden een aantal voorstellen geformuleerd die op korte of middellange termijn tot meer efficiëntie of een rationalisatie van de uitgaven kunnen bijdragen.

In het domein human resources meent de werkgroep dat het is aangewezen om:

- de hr-administratie van Belspo en de FWI's verder te **digitaliseren en maximaal te automatiseren** op een uniforme manier.
- de **capaciteit bij BELSPO** in specifieke technische expertise in statuut, wet- en regelgeving voor de hr-diensten en hr-beleidstopics gericht op het departement wetenschapsbeleid te **centraliseren, garanderen en ontwikkelen**.
- in het kader van het strategisch plan **een gemeenschappelijke hr-strategie en prioriteiten uit te werken**, die onder aansturing en goedkeuring van het directiecomité moeten worden uitgevoerd. Daar kan, gegeven onder meer de komende pensioneringsgolf, de beschikbare budgetten en de federale onderzoeksstrategie, ook een afweging tussen de aanwerving van ondersteunend personeel en wetenschappelijk personeel deel van uitmaken.

In het domein financieel en budgettair beheer meent de werkgroep dat het noodzakelijk is om:

- te investeren in de ontwikkeling van een nieuw **boekhoudsysteem** met applicaties die een geïntegreerde rapportering en online consultatie mogelijk maken en voorzien in interfaces naar andere systemen binnen de instelling en/of de federale overheid.
- de processen m.b.t. de **uitgaven** te digitaliseren en te centraliseren.

In het domein ICT meent de werkgroep dat voor het hele departement het volgende is aangewezen:

- De **convergentie van de IT-strategieën rond de Microsoftoplossingen** bevorderen.
- De **formalisering van de informatiebeveiligingsstrategieën** coördineren.
- Samen met een externe partner de uitvoering van een **IT Disaster Recovery Plan** ondersteunen.
- **Groepsaankopen** realiseren, door de behoeften aan materiaal en diensten die, wat de specifieke behoeften van de FWI's betreft, in het kader van de G-Cloud niet of nauwelijks zijn gedekt, te bundelen.
- In één enkele "**Bundle**" alle bijkomende diensten die Belnet aan de FWI's levert (certificaten, DNSSEC, multipoint, ...) groeperen.
- Een **gezamenlijk multidisciplinair team** van experts oprichten (CISO, Risk Officer, DPO, Data Management Architect, IT Auditor, enz.) ter ondersteuning van de FWI's (in plaats van in elke instelling apart).

Wat de uitgaven voor beveiliging en bewaking betreft, meent de werkgroep dat het is aangewezen om:

- de beveiliging en bewaking van de federale musea te **internaliseren**, en enkel voor uitzonderlijke behoeften of noodzakelijke vervangingen van afwezig personeel een beroep te doen op dienstverleningscontracten.
- een **gezamenlijke raamovereenkomst** voor de FWI's te lanceren voor bijkomende opdrachten, kleine behoeften of vervangingen, die beantwoordt aan de specifieke noden van de musea en andere FWI's.
- een marktonderzoek (benchmark) uit te voeren om de **arbeidsvoorwaarden van het bewakingspersoneel** van de musea te onderzoeken en in overleg met de FOD BOSA en

SELOR een **aangepast wervingsproces** voor te stellen, om de permanente instroom van bewakingspersoneel voor de musea te kunnen garanderen.

Wat de energie-uitgaven betreft, meent de werkgroep dat het prioritair is om de **geplande energie-audits** zo vlug mogelijk uit te voeren en een **geïntegreerd meerjarenplan** op te stellen voor de werken, renovatie en investeringen in het volledige gebouwenpark van het departement.

2. Optimalisering FedWAN

De spending review inzake FedWAN is hoofdzakelijk gebaseerd op een businesscase uitgevoerd door Belnet van het project rond de optimalisering van FedWAN als volgt: Belnet centraliseert het beheer van de WANs. Op die manier kunnen er schaalvoordelen, synergieën, een technische en administratieve centralisatie en administratieve vereenvoudiging worden doorgevoerd. De grootste besparingen worden gerealiseerd dankzij synergieën, d.w.z. wanneer overheidsdiensten die in hetzelfde gebouw zijn gevestigd dezelfde aansluiting en dus de kosten delen.

De businesscase werd meermaals besproken en bijgestuurd in een sub-werkgroep, samengesteld uit de FOD Financiën, de FOD Justitie, Defensie en de FOD BOSA. Daarna werd de laatste tekstversie ter goedkeuring voorgelegd aan de hoofdwerggroep.

Samengevat komt het erop neer dat de businesscase FedWAN aantoont dat de huidige kosten van de betrokken diensten worden geraamd op 11,4 miljoen euro en dat de **potentiële jaarlijkse besparing wordt geschat op 1,2 miljoen euro:**

- 986 keuro door het realiseren van synergiën.
- 209 keuro door de toepassing van de initieel voorziene prijsreductie van 2% in het 'Belnet Connectivity' lastenboek (dat op het punt staat gegund te worden).

De werkgroep bevestigt de vermelde potentiële besparing maar wijst erop dat die van een aantal externe factoren afhangt:

- De actuele reële kost van de WAN verbindingen van de departementen.
- De nieuwe prijzen in de raamovereenkomst 'Belnet Connectivity'.
- De effectieve kostprijs van de investeringen noodzakelijk om de synergiën te implementeren;
- De mate waarin men er, via de Regie der Gebouwen, er in slaagt om meer diensten te concentreren in één gebouw.
- De mate waarin de diensten zullen kiezen voor een verbinding met een hogere capaciteit en dus buiten het hier gebruikte raamcontract zullen vallen.
- De impact van de evolutie van de indexering van de contracten (bijvoorbeeld de energiekosten van de data centers).

Voor meer efficiëntie stelt Belnet in zijn nota ook voor om de budgetten van de departementen te centraliseren. De werkgroep raadt aan om die transfer geleidelijk uit te voeren, om een “big bang” scenario te vermijden.

Wanneer er voor budgetcentralisatie wordt gekozen, moeten die budgetten stapsgewijs in functie van de vervaldatum van de huidige contracten worden getransfereerd. Daarnaast moet het te ontwikkelen systeem het mogelijk maken om de besparingen terug te geven aan de departementen volgens nog te bepalen modaliteiten.